

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 2
din 11.01.2012

Dosar nr: 8A/2011

Petiția nr: 5800/10.10.2011

Petent: Autosesizare

Reclamat: Evenimentul Regional al Moldovei

Obiect: Afirmații cu caracter discriminator. Domeniu: hărțuire, încălcarea dreptului la demnitate. Criteriul: apartenența etnică (romă respectiv evreiască).

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și sediul petentului

I.1.1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-2, sector 1, București;

I.2. Numele și sediul reclamatului

I.2.1. Evenimentul Regional al Moldovei, Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 4, Iași, județul Iași.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Autosesizarea arată că reclamatul a publicat în data de 10.10.2011 articolul intitulat **Sokeres, țigane? Shalom, judeane!** cu următorul conținut:

„La cererea unor organizații, Academia Române a operat unele modificări în noul DEX, ce va ieși de la tipar în scurt timp. Marii grămăticici ai României s-au lăsat înduplecați de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și au rectificat definiția cuvintelor «țigan» și «jidan». Considerate jignitoare, acestea au fost înlocuite cu «rom» și «evreu». Motivul celor care au grijă de toți cei care se consideră discriminați a fost legat de caracterul piorativ al celor două cuvinte, a căror folosire nu ar fi recomandată pe motiv că ar fi ofensatoare.

Ce le-a scăpat celor de la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării sau au omis în mod voit a fost inutilitatea demersului fiindcă în mentalul colectiv «romul» cu imagine spălată în DEX va fi mereu «țiganul» care mănâncă lebedele de la Viena, iar evreul reabilitat va rămâne în veci jidan pentru mulți dintre noi.

Cele două cuvinte considerate acum jignitoare sunt foarte vechi , iar sensul peiorativ a fost dat de comportamentul urât al unora dintre reprezentanții etniilor. Toată Europa știe că țiganii români fură, dau spargerii, sunt scandalagii și fac dese opriri prin pușcării. Despre «jidani» nu mai are rost să vorbim, știute fiindu-le patimile de-a lungul istoriei. Că nu sunt toți la fel, că fiecare din cele două popoare are exponenți de marcă este o altă discuție. Vorbim aici de semnificația celor două cuvinte pe care nu o va șterge o simplă modificare în DEX.

Când vorbim despre țigăncală facem referire la lucruri urâte, de care ne este rușine, pe care dorim să le ascundem. Că vine de la țigan, vina le aparține lor, iar nouă, românilor, nu trebuie să ne explice alții că nu este așa sau că îi discriminăm folosind acest cuvânt. Pe oricine încearcă să mă contrazică îl invit la o vizită prin câteva locuri din Iași, în care «romii» își fac de cap. Mizerie, promiscuitate, bătăi, scandaluri, asta se poate vedea în spatele caselor de la celebra strada Cuza Vodă ori în niște clădiri de pe Sărărie. Apoi, nu este zi în care notele emise de Poliție să nu includă vreo infracțiune comisă de vreun rom. Clanurile lor sunt cunoscute în toată urbea, iar «celebritatea» unora a trecut demult de granițele țării. Evident, comportamentul etnicilor ieșiți în afara legii dăunează grav imaginii tuturor românilor. Ce mă deranjează este faptul că atunci când le vorbești despre aceste evidențe, despre lucrurile urâte pe care le fac sar cu gura și spun că sunt discriminați. Dar noi, românii, nu sunt discriminați de străini când suferim din cauza țiganilor? Evreilor le place să fie periați și să pozeze în victime. Atunci sunt evrei, sunt eroi ai pogromurilor, sunt păstrători de istorie și tot așa. Se plâng că li se spune jidan, uneori, dar nu explică de ce se supără. Care sunt motivele indignării? Să presupunem că sunt legate de cămătărie, de afaceri cu terenuri și imobile?

Ar fi păcat să nu amintim și lucrurile frumoase legate de cele două etnicii și nu putem trece mai departe fără a lăuda meșterii rudari, căldărari sau aurari, fără a vorbi despre urmașii lui Israel care au făcut carieră în muzică, medicină, artă, filosofie și economie. Dar trebuie să recunoaștem că degeaba se supără pe noi când li se rostesc numele cu «sensuri peiorative» fiindcă scăpările de conduită ale generațiilor vechi le-au adus. Și la fel trebuie să recunoaștem că doar o simplă modificare în DEX nu spală păcatele pentru care unora li se spune «țigan» sau «jidan».

Fapta a fost încadrată la art. 2 alin. 5 și art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

III. Procedura de citare

3.1. În conformitate cu art. 20 alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 13.12.2011 la sediul CNCD.

3.3. La audierea din 13.12.2011 s-a prezentat reprezentantul reclamatului.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petenților

4.1.1. Autosesizarea înregistrată la CNCD cu **nr. 5800/10.10.2011**, arată că reclamatul a publicat în data de 10.10.2011 articolul intitulat **Sokeres, țigane? Shalom, judeane!** cu următorul conținut:

„La cererea unor organizații, Academia Române a operat unele modificări în noul DEX, ce va ieși de la tipar în scurt timp. Marii grămăticii ai României s-au lăsat înduplecați de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și au rectificat definiția cuvintelor «țigan» și «jidan». Considerate jignitoare, acestea au fost înlocuite cu «rom» și «evreu».

Motivul celor care au grijă de toți cei care se consideră discriminați a fost legat de caracterul peiorativ al celor două cuvinte, a căror folosire nu ar fi recomandată pe motiv că ar fi ofensatoare.

Ce le-a scăpat celor de la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării sau au omis în mod voit a fost inutilitatea demersului fiindcă în mentalul colectiv «romul» cu imagine spălată în DEX va fi mereu «țiganul» care mănâncă lebedele de la Viena, iar evreul reabilitat va rămâne în veci jidan pentru mulți dintre noi.

Cele două cuvinte considerate acum jignitoare sunt foarte vechi, iar sensul peiorativ a fost dat de comportamentul urât al unora dintre reprezentanții etniilor. Toată Europa știe că țiganii români fură, dau spargerii, sunt scandalagii și fac dese opriri prin pușcării. Despre «jidani» nu mai are rost să vorbim, știute fiindu-le patimile de-a lungul istoriei. Că nu sunt toți la fel, că fiecare din cele două popoare are exponenți de marcă este o altă discuție. Vorbim aici de semnificația celor două cuvinte pe care nu o va șterge o simplă modificare în DEX.

Când vorbim despre țigăneală facem referire la lucruri urâte, de care ne este rușine, pe care dorim să le ascundem. Că vine de la țigan, vina le aparține lor, iar nouă, românilor, nu trebuie să ne explice alții că nu este așa sau că îi discriminăm folosind acest cuvânt. Pe oricine încearcă să mă contrazică îl invit la o vizită prin câteva locuri din Iași, în care «romii» își fac de cap. Mizerie, promiscuitate, bătaii, scandaluri, asta se poate vedea în spatele caselor de la celebra strada Cuza Vodă ori în niște clădiri de pe Sărărie. Apoi, nu este zi în care notele emise de Poliție să nu includă vreo infracțiune comisă de vreun rom. Clanurile lor sunt cunoscute în toată urbea, iar «celebritatea» unora a trecut demult de granițele țării. Evident, comportamentul etnicilor ieșiți în afara legii dăunează grav imaginii tuturor românilor. Ce mă deranjează este faptul că atunci când le vorbești despre aceste evidențe, despre lucrurile urâte pe care le fac sar cu gura și spun că sunt discriminați. Dar noi, românii, nu sunt discriminați de străini când suferim din cauza țiganilor? Evreilor le place să fie periați și să pozeze în victime. Atunci sunt evrei, sunt eroi ai pogromurilor, sunt păstrători de istorie și tot așa. Se plâng că li se spune jidan, uneori, dar nu explică de ce se supără. Care sunt motivele indignării? Să presupunem că sunt legate de cămătărie, de afaceri cu terenuri și imobile?

Ar fi păcat să nu amintim și lucrurile frumoase legate de cele două etnicii și nu putem trece mai departe fără a lăuda meșterii rudari, căldărari sau aurari, fără a vorbi despre urmașii lui Israel care au făcut carieră în muzică, medicină, artă, filosofie și economie. Dar trebuie să recunoaștem că degeaba se supără pe noi când li se rostesc numele cu «sensuri peiorative» fiindcă scăpările de conduită ale generațiilor vechi le-au adus. Și la fel trebuie să recunoaștem că doar o simplă modificare în DEX nu spală păcatele pentru care unora li se spune «țigan» sau «jidani».

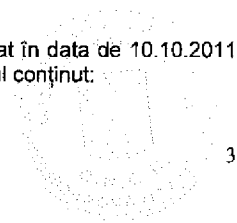
Fapta a fost încadrată la art. 2 alin. 5 și art. 15 al O.G. nr. 137/2000, republicată.

4.2. Susținerile reclamațiilor

4.2.1. Reclamatul, cu ocazia audierii, a arătat că nu a urmărit discriminarea niciunei comunități etnice, publicând în mod repetat articole prin care a prezentat situația comunității evreiești. A depus la dosar opinie autorului articolului, care consideră că materialul este un editorial, creație ce se află la limita dintre gazetărie și literatură.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că în fapt reclamatul a publicat în data de 10.10.2011 articolul intitulat **Sokeres, țigane? Shalom, judeane!** cu următorul conținut:

„La cererea unor organizații, Academia Române a operat unele modificări în noul DEX, ce va ieși de la tipar în scurt timp. Marii grămățici ai României s-au lăsat înduplecați de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și au rectificat definiția cuvintelor «țigan» și «jidan». Considerate jignitoare, acestea au fost înlocuite cu «rom» și «evreu». Motivul celor care au grijă de toți cei care se consideră discriminați a fost legat de caracterul peiorativ al celor două cuvinte, a căror folosire nu ar fi recomandată pe motiv că ar fi ofensatoare.

Ce le-a scăpat celor de la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării sau au omis în mod voit a fost inutilitatea demersului fiindcă în mentalul colectiv «romul» cu imagine spălată în DEX va fi mereu «țiganul» care mănâncă lebedele de la Viena, iar evreul reabilitat va rămâne în veci jidan pentru mulți dintre noi.

Cele două cuvinte considerate acum jignitoare sunt foarte vechi, iar sensul peiorativ a fost dat de comportamentul urât al unora dintre reprezentanții etniilor. Toată Europa știe că țiganii români fură, dau spargerii, sunt scandalagii și fac dese opriri prin pușcării. Despre «jidani» nu mai are rost să vorbim, știute fiindu-le patimile de-a lungul istoriei. Că nu sunt toți la fel, că fiecare din cele două popoare are exponenți de marcă este o altă discuție. Vorbim aici de semnificația celor două cuvinte pe care nu o va șterge o simplă modificare în DEX.

Când vorbim despre țigăneală facem referire la lucruri urâte, de care ne este rușine, pe care dorim să le ascundem. Că vine de la țigan, vina le aparține lor, iar nouă, românilor, nu trebuie să ne explice alții că nu este așa sau că îi discriminăm folosind acest cuvânt. Pe oricine încearcă să mă contrazică îl invit la o vizită prin câteva locuri din Iași, în care «romii» își fac de cap. Mizerie, promiscuitate, bătăi, scandaluri, asta se poate vedea în spatele caselor de la celebra strada Cuza Vodă ori în niște clădiri de pe Sărărie. Apoi, nu este zi în care notele emise de Poliție să nu includă vreo infracțiune comisă de vreun rom. Clanurile lor sunt cunoscute în toată urbea, iar «celebritatea» unora a trecut demult de granițele țării. Evident, comportamentul etnicilor ieșiți în afara legii dăunează grav imaginii tuturor românilor. Ce mă deranjează este faptul că atunci când le vorbești despre aceste evidențe, despre lucrurile urâte pe care le fac sar cu gura și spun că sunt discriminați. Dar noi, românii, nu sunt discriminați de străini când suferim din cauza țiganilor? Evreilor le place să fie periați și să pozeze în victime. Atunci sunt evrei, sunt eroi ai pogromurilor, sunt păstrători de istorie și tot așa. Se plâng că li se spune jidan, uneori, dar nu explică de ce se supără. Care sunt motivele indignării? Să presupunem că sunt legate de cămătărie, de afaceri cu terenuri și imobile?

Ar fi păcat să nu amintim și lucrurile frumoase legate de cele două etnicii și nu putem trece mai departe fără a lăuda meșterii rudari, căldărari sau aurari, fără a vorbi despre urmașii lui Israel care au făcut carieră în muzică, medicină, artă, filosofie și economie. Dar trebuie să recunoaștem că degeaba se supără pe noi când li se rostesc numele cu «sensuri peiorative» fiindcă scăpările de conduită ale generațiilor vechi le-au adus. Și la fel trebuie să recunoaștem că doar o simplă modificare în DEX nu spală păcatele pentru care unora li se spune «țigan» sau «jidan».

5.2. Colegiul director constată că articolul generalizează și atribuie comportamente individuale unor comunități etnice, întărind astfel stereotipurile negative existente în societatea românească la adresa comunității de romi și de evrei („Toată Europa știe că țiganii români fură, dau spargerii, sunt scandalagii și fac dese opriri prin pușcării”, „Pe oricine încearcă să mă contrazică îl invit la o vizită prin câteva locuri din Iași, în care «romii» își fac de cap. Mizerie, promiscuitate, bătăi, scandaluri, asta se poate vedea în spatele caselor de la celebra strada Cuza Vodă ori în niște clădiri de pe Sărărie. Apoi, nu este zi în care notele emise de Poliție să nu includă vreo infracțiune comisă de vreun rom. Clanurile lor sunt cunoscute în toată urbea, iar «celebritatea» unora a trecut demult de granițele țării. Evident, comportamentul etnicilor ieșiți în afara legii dăunează grav imaginii tuturor românilor. Ce mă deranjează este faptul că atunci când le vorbești despre aceste

evidențe, despre lucrurile urâte pe care le fac sar cu gura și spun că sunt discriminați.”; „Evreilor le place să fie periați și să pozeze în victime. Atunci sunt evrei, sunt eroi ai pogromurilor, sunt păstrători de istorie și tot așa. Se plâng că li se spunc jidan, uneori, dar nu explică de ce se supără. Care sunt motivele indignării? Să presupunem că sunt legate de cămătărie, de afaceri cu terenuri și imobile?”)

5.3. Utilizarea termenului de „eroi ai pogromurilor”, referirea la evreei care se pozează în victime minimalizează gravitatea Holocaustului petrecut în România, inducând în imaginea cititorului ideea că evrei ar fi „beneficiar” de pogromuri. Doar în Iași, în localitatea în care are sediul reclamatul, au fost uciși 13.266 de evrei (conform datelor autorităților române) în perioada 27—29 iunie 1941, la inițiativa lui Ion Antonescu.

5.4. Art. 2 alin. 5 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, prevede: „*Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.*”

5.5. Colegiul director arată că articolul care face obiectul autosesizării reprezintă un comportament pe criteriul de naționalitate, etnie care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv, prin urmare reprezintă hărțuire.

5.6. Art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, prevede: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umiltoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

5.7. Având în vedere faptul că articolul care face obiectul autosesizării a apărut în presă, se poate constata că reclamatul a avut un comportament manifestat în public, care a vizat atingerea demnității, crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă degradantă, umiltoare, îndreptat împotriva comunității rome și evreiești din România.

5.8. În analiza s-a, Colegiul director se raportează și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO), pentru a analiza limitele libertății de exprimare.

5.9. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „*Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.*”

5.10. CEDO analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

5.11. În mod evident, orice sancționare a limbajului urii, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

5.12. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. Există prevederile **Codului penal**, accesibile, suficient de precise, cu sancțiuni evidente, întărite de **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale**; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, în mod similar accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

5.13. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

5.14. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMMINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/i; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30/17/96 și

34535/97, 10 octombrie 2000, § 51; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);

- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **CASTELS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră]**, nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI [Marea Cameră]**, nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/ii; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva TURCIEI [Marea Cameră]**, nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră]**, nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39/i; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27);
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);
- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58);

- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (**SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 60; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 42)
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (**GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al **Convenției** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (**GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **OHENSBERGER împotriva AUSTRIEI**, nr. 21318/93, 2 septembrie 1994);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (**WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (**NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004, **IVANOV împotriva RUSIEI**, nr. 35222/04, 20 februarie 2007);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 39; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și nr. 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/iii; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54, **OKÇUOĞLU împotriva**

TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/ii; ÖZTÜRK împotriva Turciei [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; NEWS VERLAGS GMBH & COKG împotriva AUSTRIEI, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; ERDOĞDU împotriva TURCIEI, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 53; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 53; E.K. împotriva TURCIEI, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 71; KARKIN împotriva TURCIEI, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 29-30; GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38);

- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; GERGER împotriva TURCIEI, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/iii; ÖZTÜRK împotriva Turciei [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; NEWS VERLAGS GMBH & COKG împotriva AUSTRIEI, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (LINGENS împotriva AUSTRIEI, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40; GERGER împotriva TURCIEI, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 50; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (OTTO-PREMMINGER-İNSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58; INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, §

- 54; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 60; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 61; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 57; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 46; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 62; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 40; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 52; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 70; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 28);
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (**CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (**INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53)
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (**LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **DE HAES și GIJSELS împotriva BELGIEI**, nr. 19983/92, 24 februarie 1997, § 37; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 59; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 55; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 44; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 41);
- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate

alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (**CUMPĂNĂ ȘI MAZĂRE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (**AHMED ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

5.15. Aplicând principiile CEDO, Colegiul director constată că generalizarea utilizată de reclamat nu contribuie la nici o formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, ci ofensează în mod gratuit două comunități (cea romă și cea evreiască). Această formă de expresie diseminează, incită, promovează ura bazată pe intoleranță, prin urmare trebuie sancționată. Manifestările antirome și antievreiești doar din ultimul secol arată că aceste comunități sunt extrem de vulnerabile devenind des ținta manifestărilor xenofobe, iar studiile în domeniu relevă că stereotipurile adânc înrădăcinate în societate produc efecte grave (Andrei Oișteanu: **Imaginea evreului în cultura română. Studiu de imagologie în context est-central european**, Humanitas, 2001).

5.16. În luarea deciziei Colegiul director a ținut cont și de art. 30 al **Constituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

5.17. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „*Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziaristi etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.*”

5.18. **Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială** definește prin art. 1 discriminarea rasială prin următoarele: „În prezenta convenție, expresia «discriminare rasială» are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, care are ca scop sau efect de a distruge sau compromite recunoașterea, folosința sau exercitarea în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alt domeniu al vieții publice.” Această convenție, adoptată de Adunarea generală a ONU la 21 decembrie 1965 și ratificată de România prin **Decretul nr. 345 din 14.07.1970**, prin art. 4, solicită ca statele părți să condamne „orice propagandă [...] care se inspiră din idei sau teorii bazate pe superioritatea unei rase sau unui grup de persoane de o anumită culoare sau de o anumită origine etnică”, iar prin art. 7 statele semnatare „se angajează să ia

măsuri imediate și eficace [...] pentru lupta împotriva prejudecăților ce duc la discriminare rasială și pentru a favoriza înțelegerea, toleranța și prietenia între națiuni și grupuri rasiale și etnice". Potrivit **Legii nr. 612 din 13 noiembrie 2002**, victimele discriminării rasiale (conform **Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**) se pot adresa către Comitetul pentru Eliminarea Discriminării Rasiale (ONU).

5.19. Recomandarea nr. R (97) 20 a comitetului de miniștri către statele membre cu privire la „discursul de ură”, adoptată de către Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei la 30 octombrie 1997, în cadrul celei de-a 607-a reuniuni a Delegațiilor Miniștrilor, prevede următoarele:

„Constatând faptul că aceste forme de exprimare pot avea un impact mai mare și mai prejudiciabil atunci când sunt difuzate prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă;

Estimând că necesitatea de a combate aceste forme de exprimare este și mai urgentă în situații de tensiune și în timpul războaielor și a altor forme de conflicte armate;

Estimând că este necesar să se indice linii directoare guvernelor și Statelor membre despre modul de tratare a acestor forme de exprimare, recunoscând totodată că majoritatea mijloacelor de comunicare în masă nu pot fi blamate pentru forme de exprimare de acest fel;

Având în vedere articolul 7, paragraful 1, al Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră, precum și jurisprudența organelor Convenției europene a drepturilor omului referitoare la articolele 10 și 17 ale acestei Convenții;

Ținând cont de Convenția Națiunilor Unite cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și de Rezoluția (68) 30 a Comitetului de Miniștri cu privire la măsurile ce urmează a fi întreprinse împotriva incitării la ura rasială, națională și religioasă;

Constatând faptul că nu toate Statele membre au semnat, ratificat și aplicat această convenție în cadrul legislației lor naționale;

Conștient de necesitatea reconcilierii luptei împotriva rasismului și intoleranței cu necesitatea protejării libertății de exprimare, pentru a se evita riscul subminării democrației din motivul apărării acesteia;

Conștient de asemenea de necesitatea respectării depline a independenței și autonomiei editoriale a mijloacelor de comunicare în masă;

Recomandă guvernelor Statelor membre:

1. să întreprindă acțiuni corespunzătoare în scopul combaterii discursului de ură pe baza principiilor enunțate în anexa la prezenta recomandare;

2. să se asigure că astfel de acțiuni se înscriu în cadrul unei modalități de abordare globală a cauzelor profunde ale acestui fenomen; cauze sociale, economice, politice, culturale și altele;

3. să procedeze, dacă nu au făcut-o deja, la semnarea, ratificarea și punerea efectivă în aplicare în legislația națională a Convenției Națiunilor Unite cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, în conformitate cu Rezoluția (68) 30 a Comitetului de Miniștri cu privire la măsurile ce urmează a fi întreprinse împotriva incitării la ura rasială, națională și religioasă;

4. să examineze legislațiile și practicile lor interne, pentru a se asigura că acestea sunt conforme cu principiile care figurează în anexa la prezenta recomandare.

Anexa la Recomandarea nr. R (97) 20

Domeniul de aplicare

Principiile enunțate în continuare se aplică la discursul de ură, în special la cel difuzat prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă.

În sensul aplicării acestor principii, termenul „discursul de ură” trebuie înțeles ca reglementând toate formele de exprimare care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță, inclusiv

intoleranța care se exprimă sub formă de naționalism agresiv și de etnocentrism, de discriminare și ostilitate față de minorități, imigranți și persoane provenite din imigrație.

Principiul 1

Guvernelor Statelor membre, autorităților și instituțiilor publice de nivel național, regional și local, precum și funcționarilor, le revine o responsabilitate specială de a se abține de la declarații, în special în mijloacele de comunicare în masă, care pot fi în mod rezonabil înțelese ca un discurs de ură sau ca un discurs care poate avea drept efect să acrediteze, să propage sau să promoveze ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de discriminare sau de ură bazate pe intoleranță. Aceste exprimări trebuie să fie interzise și condamnate în mod public cu orice ocazie.

Principiul 2

Guvernele Statelor membre ar trebui să stabilească sau să mențină un cadru juridic complet și adecvat, compus din dispoziții civile, penale și administrative referitoare la discursul de ură. Acest cadru ar trebui să permită autorităților administrative și judiciare de a concilia în fiecare caz respectarea libertății de exprimare cu respectarea demnității umane și protecția reputației și a drepturilor altora.

În acest scop, guvernele Statelor membre ar trebui să studieze mijloacele de:

- a încuraja și a coordona cercetările asupra eficienței legislațiilor și practicilor juridice existente;

- a reexamina cadrul juridic existent pentru a asigura aplicarea sa în mod adecvat la diverse noi mijloace de comunicare în masă, servicii și rețele de comunicații;

- a dezvolta o politică coordonată de acțiune, bazată pe liniile directe naționale care respectă principiile stabilite în prezenta recomandare;

- a adăuga la avantajul de sancțiuni penale măsuri alternative care constau în realizarea unor servicii de interes colectiv;

- a întări posibilitățile de combatere a discursului de ură prin intermediul dreptului civil, de exemplu acordând organizațiilor nonguvernamentale interesate posibilitatea declanșării unor proceduri civile, acordând despăgubiri victimelor discursului de ură, și prevăzând pentru instanțele judecătorești posibilitatea luării unor decizii care să permită victimelor de a-și exercita dreptul la replică sau prin care să dispună o dezmințire;

- a informa publicul și responsabilii mijloacelor de comunicare în masă asupra dispozițiilor juridice aplicabile în materia discursului de ură.

Principiul 3

Guvernele Statelor membre ar trebui să se asigure ca, în cadrul juridic menționat în principiul 2, orice ingerință a autorităților publice în libertatea de exprimare să fie strâns limitată și aplicată în mod nearbitrar în conformitate cu dreptul, pe baza unor criterii obiective. În afară de aceasta, în conformitate cu principiul fundamental al Statului de drept, orice limitare sau ingerință în libertatea de exprimare trebuie să facă obiectul unui control judiciar independent. Această cerință este deosebit de importantă în cazurile în care libertatea de exprimare trebuie să fie conciliată cu respectul demnității umane și cu protecția reputației sau a drepturilor altora.

Principiul 4

Dreptul și practicile interne ar trebui să permită instanțelor judecătorești să țină cont de faptul că anumite exprimări concrete de discurs de ură pot fi atât de insultătoare pentru indivizi sau grupuri încât să nu beneficieze de gradul de protecție pe care articolul 10 al Convenției europene a drepturilor omului îl acordă celorlalte forme de exprimare. Un astfel de caz poate viza situația în care discursul de ură urmărește fie distrugerea altor drepturi și libertăți protejate de către Convenție, fie limitări mai ample decât cele prevăzute în acest instrument.

Principiul 5

Dreptul și practicile interne ar trebui să permită ca, în limitele competențelor lor, reprezentanții autorităților publice sau ai altor autorități având competențe similare să

acorde o atenție deosebită cazurilor referitoare la discursul de ură. În acest sens, aceste autorități ar trebui să examineze cu atenție dreptul suspectului la libertatea de exprimare, în măsura în care impunerea sancțiunilor penale constituie în general o ingerință serioasă în această libertate. Instanțele judecătorești competente ar trebui, atunci când impun sancțiuni împotriva persoanelor condamnate pentru delicta referitoare la discursul de ură, să respecte în mod strict principiul proporționalității.

Principiul 6

Dreptul și practicile interne în domeniul discursului de ură ar trebui să țină cont în mod corespunzător de rolul mijloacelor de comunicare în masă în comunicarea informațiilor și ideilor care expun, analizează și explică exemple concrete de discurs de ură și subliniază fenomenul general, precum și dreptul publicului de a primi informații și idei.

În acest scop, dreptul și practicile interne ar trebui să stabilească o distincție clară între responsabilitatea autorului pentru exprimările de discurs de ură, pe de o parte, și, responsabilitatea eventuală a mijloacelor de comunicare în masă și a profesioniștilor din mijloacele de comunicare în masă care contribuie la difuzarea lor în cadrul misiunii lor de a comunica informații și idei despre subiecte de interes public, pe de altă parte.

Principiul 7

În continuarea principiului 6, dreptul și practicile interne ar trebui să țină cont de faptul că:

- informațiile referitoare la rasism, xenofobie, antisemitism și la alte forme de intoleranță sunt pe deplin protejate de articolul 10, paragraful 1, al Convenției europene a drepturilor omului și nu pot constitui obiectul ingerinței decât cu respectarea condițiilor stabilite în paragraful 2 al aceluiași articol;

- regulile și criteriile utilizate de către autoritățile naționale pentru a evalua necesitatea limitării libertății de exprimare trebuie să fie conforme cu principiile conținute în articolul 10, așa cum este acesta interpretat de jurisprudența organelor Convenției. Acestea trebuie să țină cont în special de forma, conținutul, contextul și scopul informațiilor;

- respectarea libertăților jurnalistice presupune ca instanțele judecătorești și autoritățile publice să se abțină de a impune mijloacelor de comunicare în masă punctele lor de vedere privitor la tipul tehnicilor de informare pe care jurnaliștii trebuie să le adopte."

5.20. Colegiul director arată că în conformitate cu **Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică**, publicată în **Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000**, art. 15, sancțiunile aplicate pentru discriminarea etnică trebuie să fie eficiente și proporționale.

5.24. Colegiul director consideră că este oportună aplicarea unei amenzi contravenționale, având în vedere în special cele arătate la pct. 5.3, ținând cont și de faptul că reclamatul se află la prima faptă de discriminare, totodată de faptul că și-a exprimat regretele privind modul de formulare a articolului care a făcut obiectul autosesizării. În consecință, conform art. 26 al **O.G. nr. 137/2000**, aplică amenda contravențională în valoare de 600 RON.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Articolul intitulat **Sokeres, țigane? Shalom, judeane!**, publicat la data de 10.10.2011 în Evenimentul Regional al Moldovei — în special prin afirmațiile „*Toată Europa știe că țiganii români fură, dau spargerii, sunt scandalagii și fac dese opriri prin pușcării*”, „*Pe oricine încearcă să mă contrazică îl invit la o vizită prin câteva locuri din Iași, în care «romii» își fac de cap. Mizerie, promiscuitate, bătăi, scandaluri, asta se poate vedea în spatele caselor de la celebra strada Cuza Vodă ori în niște clădiri de pe Sărărie. Apoi, nu este zi în care notele emise de Poliție să nu includă vreo infracțiune comisă de vreun rom. Clanurile lor sunt cunoscute în toată urbea, iar «celebritatea» unora a trecut demult de granițele țării. Evident, comportamentul etnicilor ieșiți în afara legii dăunează grav imaginii tuturor românilor. Ce mă deranjează este faptul că atunci când le vorbești despre aceste evidențe, despre lucrurile urâte pe care le fac sar cu gura și spun că sunt discriminați.*”; „*Evreilor le place să fie periați și să pozeze în victime. Atunci sunt evrei, sunt eroi ai pogromurilor, sunt păstrători de istorie și tot așa. Se plâng că li se spune jidan, uneori, dar nu explică de ce se supără. Care sunt motivele indignării? Să presupunem că sunt legate de cămătăria, de afaceri cu terenuri și imobile?*” — reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 5, coroborat cu art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

2. Aplicare amenzii contravenționale pentru reclamatul Evenimentul Regional al Moldovei de 600 RON, conform art. 26 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată;

3. Clasarea dosarului;

4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica reclamatului și Direcției Generale a Finanțelor Publice Iași pentru plata amenzii contravenționale.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: La Direcția Generală a Finanțelor Publice Iași. Reclamatul va trimite dovada plății amenzii către Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în cel mult 15 zile de la momentul în care hotărârea emisă constituie de drept titlu executoriu.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

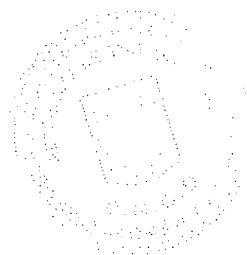
Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membr

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

CAZACU IOANA LIANA – Membru

VASILE VASILE-ALEXANDRU – Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 11.01.2012

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

